

**ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE**

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2291/2024. számú ügyben

a Wesley János Lelkészképző Főiskola tanulmányi ösztöndíj odaítélése kapcsán
folytatott gyakorlatával összefüggésben
(előzmény: AJB-2251/2023.)

Előadó: dr. Bácskai Krisztina

Érintett szerv: Wesley János Lelkészképző Főiskola

2024.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-2291/2024. számú ügyben
(előzmény: AJB-2251/2023.)**

Az eljárás megindítása

Egy egykori hallgató a Wesley János Lelkészképző Főiskola (a továbbiakban: Főiskola) tanulmányi ösztöndíj odaítélésével kapcsolatos gyakorlatát sérelmezve fordult beadvánnyal Hivatalomhoz. A panaszos – aki 2019. szeptembertől 2022. júniusáig volt a Főiskola hallgatója – tanulmányait államilag finanszírozott, nappali képzésben folytatta, egyéni munkarendben. A panaszos kifogásolta, hogy tanulmányai alatt, összesen 6 féléven keresztül részére tanulmányi ösztöndíj odaítélésére, kifizetésre annak ellenére nem került sor egy esetben sem, hogy a tanulmányi átlaga alapján arra jogosult lett volna. A Főiskola a panaszos hallgató tanulmányi ösztöndíj iránti igényét rendre arra hivatkozva utasította el, hogy egyéni tanulmányi rend szerint folytat tanulmányokat, mely a tanulmányi ösztöndíj odaítélése szempontjából kizáró tényező.

A panaszos beadványa alapján pedig – mivel a Főiskola alkalmazott eljárása, gyakorlata kapcsán felmerült a jogbiztonság követelményével, a hallgatók tisztességes eljáráshoz való jogával, valamint a jogorvoslathoz való joggal összefüggő visszásság gyanúja – az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam. A vizsgálat eredményes lefolytatása érdekében az Ajbt. 25. §-a alapján tájékoztatást kértem a Főiskola rektorától az ügyvel kapcsolatos jogi és szakmai álláspontjáról, az eddig megtett vagy megtenni tervezett lépésekről, illetve intézkedésekről.

Az érintett alapvető jogok és alkotmányos követelmények

- a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „*Magyarország független demokratikus jogállam.*” [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés];
- a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: „*Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.*” [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés];
- a jogorvoslathoz való jog: „*Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.*” [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés].

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.);
- a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.).

A megállapított tényállás

1. A panaszos 2019 szeptemberétől 2022 júniusáig folytatott tanulmányai alatt a tanulmányi ösztöndíj odaítélése kapcsán először 2020. január 17-én fordult e-mailben segítségért a *Diákjóléti Bizottság* (a továbbiakban: DJB) *elnökéhez*. A tájékoztató levelekből kitűnt, hogy a tanulmányi ösztöndíj a Főiskolán automatikusan jár, azt igényelni nem kell, azonban arra csak a „*normál*” tanrendben tanulók jogosultak. A panaszos a következő tanulmányi félévben, 2020. október 19-én ismét emailben fordult a DJB elnökéhez, valamint a Főiskola főtitkárához, amelyre a fenti

tartalommal megegyező elutasító választ kapott. A panaszos a *rektornak* címzett írásbeli kérdésére ezt követően 2021. január 11-én a *főtitkár* írásban válaszolt és a tanulmányi ösztöndíj iránti kérelmét elutasította. A válasz szerint a jogalkotó szándéka úgy vélelmezhető, hogy a munka mellett tanuló hallgatók jövedelemmel rendelkeznek, így az ösztöndíj a jövedelemmel nem rendelkező hallgatóknak jár. A panaszos ügyében az *Oktatási Hivatal állásfoglalását* többször is kikérte, ahonnan azt a tájékoztatást kapta, hogy a tanulmányi ösztöndíjra vonatkozó jogszabályi rendelkezések nem tartalmazznak olyan kitételt, amelynek alapján az egyéni munkarend kizáró ok lenne a tanulmányi ösztöndíj odaítélése szempontjából.

2021. március 10-én a panaszos ismét érdeklődött a tanulmányi előadótól, hogy milyen tanulmányi átlagot kellett elérni a 2020/21. őszi félévben a tanulmányi ösztöndíjra való jogosultsághoz, mivel ezek az adatok nem voltak a Főiskola honlapján elérhetőek. Az intézményi tájékoztatás szerint egy hallgató, aki a 4,07-es legalacsonyabb átlagot elérte, már kapott tanulmányi ösztöndíjat az említett félévre. A panaszosnak ebben a félévben 5,00 volt a tanulmányi átlaga, tanulmányi ösztöndíjat azonban ekkor sem kapott.

Végezetül a hallgató a tanulmányait 2022. június 13-án abszolutóriummal zárta, majd 2022. június 21-én az online kérvénykezelő rendszerben kérvényt nyújtott be a tanulmányi ösztöndíj visszamenőleges, több félévre történő kiutalása érdekében. E kérelemére a hallgató a Főiskola Szervezeti és Működési Szabályzatában (a továbbiakban: SZMSZ) szereplő válaszadási határidő leteltével sem kapott választ. A válaszadás elmulasztása miatt jogorvoslati kérelmet nyújtott be 2022. augusztus 15-én, amelyre 2022. augusztus 16-án elektronikus úton kapott választ a Főiskola főtitkárától. A főtitkár ebben kifejtette, hogy mivel a panaszos hallgatói jogviszonya az abszolutórium napján, azaz 2022 június 13-án megszűnt, így a kérvényét jogviszony hiányában nem tudja értelmezni.

A panaszos hallgató válaszában foglaltak szerint a tanulmányi ösztöndíj odaítélése kapcsán a Főiskola honlapján nincs elérhető információ, *a tanulmányi ösztöndíjak kifizetésének napja nem nyilvános, ezért ezt a hallgatók nem ismerik. Azon hallgatók, akik nem részesülnek tanulmányi ösztöndíjban, nem kapnak külön elutasító határozatot így a jogorvoslati határidőhöz való igazodás nehézséget jelent az alábbiak okán.* A jogorvoslati kérelem benyújtásának határideje – a jogszabályban és a belső intézményi szabályozásban szereplő jogorvoslati határidő, a „*közléstől, illetve ennek hiányában a tudomásra jutástól számított 15 napon belül*” fordulat – nehezen értelmezhető a hallgatók számára, annak betartása a panaszos szerint nem támasztható alá egyértelműen a hallgatók részéről. Másrészt arról, hogy milyen összegű tanulmányi ösztöndíjakat és mikor ítél oda a Főiskola az egyes félévekben, szintén nincs információja a hallgatóknak, a panaszos állítása szerint a Főiskola honlapján ezzel kapcsolatban semmilyen tájékoztatás nem érhető el. Nem szerepel a honlapon továbbá az az információ, hogy milyen tanulmányi *küszöbátlag szükséges ahhoz, hogy egy hallgató tanulmányi ösztöndíjban részesülhessen.* A Felsőoktatási Információs Rendszer honlapján csak egy rövid általános tájékoztatás található a tekintetben, amely a hallgatót tovább irányítja az intézmény honlapjára, a *tanulmányi ösztöndíjak aloldalra, amely aloldal azonban a panaszos állítása szerint nem elérhető.* A Főiskolán a hallgatók kizárólag informális beszélgetésekből értesülhetnek arról, hogy ki és milyen átlaggal kapott/nem kapott tanulmányi ösztöndíjat.

2. Az intézmény tanulmányi ösztöndíj odaítélésére vonatkozó gyakorlata kapcsán a Főiskola rektorának címzett *megkeresésében* arra kértem, hogy ismertesse a tanulmányi ösztöndíj elutasításának indokait és részletes körülményeit, különös tekintettel arra, hogy a tanulmányi ösztöndíj az Nftv. *alapján teljesítmény alapú ösztöndíj és a Főiskola SZMSZ-e szerint az elosztás alapja a hallgatók előző félévi tanulmányi eredménye, más elv a tanulmányi ösztöndíj odaítélésekor nem vehető figyelembe.* Tájékoztatását kértem továbbá, hogy kapnak-e az egyéni tanulmányi rend alapján tanuló hallgatók tanulmányi ösztöndíjat az intézményben, nyújtottak-e be jogorvoslati kérelmet a tanulmányi ösztöndíj odaítélése kapcsán a vizsgált időszakban (2019-2022), ha igen hányan és azokat az intézmény milyen módon bírálta el. A tanulmányi ösztöndíjra vonatkozó

intézményi tájékoztatás kapcsán kértem, hogy a rektor tájékoztatásában térjen ki a tanulmányi ösztöndíj odaítélésének feltételeire, folyósítására, a jogorvoslati lehetőségekre, valamint az eljárási határidőkre vonatkozó intézményi szabályozásra, a hallgatóknak nyújtott tájékoztatás tartalmára és annak elérhetőségére.

A fentiek kapcsán a *Főiskola rektora válaszában* az alábbiakról tájékoztatott. A Főiskola az Nftv. 85. § c) pontja alapján használja fel a hallgatói juttatásokhoz rendelkezésre álló forrásokat. A Kr. 4. § (6) bekezdése alapján a Főiskolán az ösztöndíjak jogosulti körét az arra kijelölt szervezeti egység határozza meg. Mindezek értelmében az SZMSZ C.3. § (16) és a Hallgatói Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatának (a továbbiakban: HÖK SZMSZ) 5. § 5. pontja határozza meg, hogy a HÖK javaslata alapján az ösztöndíjak kifizetéséről az Ösztöndíjbizottság határoz. A panaszost a Főiskola az ösztöndíjra vonatkozó döntéséről értesítette, aki ezt követően 2020. december 15-én kérdést terjesztett elő a Főiskola rektorához, melyet a *Főiskola főtitkára* válaszolt meg. A válaszban a hallgató tájékoztatást kapott, hogy milyen jogszabályok és milyen körülmények figyelembevételével került sor az ösztöndíj iránti kérelme elutasítására. A tájékoztatás szerint a Főiskola főtitkára válaszáat követően a panaszos egyéb jogorvoslatot nem terjesztett elő a nyitva álló határidőn belül. A rektor álláspontja szerint így nem állnak fenn az Ajbt. által rögzített feltételek az eljárás lefolytatására. A rektor tájékoztatott továbbá, hogy a Főiskola által kialakított ösztöndíjrendszert érintően 2019-2022. közötti években „*nem terjesztettek elő a hallgatók semmiféle kifogást*”.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg. A beadvány vizsgálata kapcsán rögzíteni szükséges, hogy az Ajbt. 18. § (1) bekezdése kimondja, hogy az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha egy hatóság (ideértve a közszolgáltatást végző szerveket, így az iskolát is) tevékenysége, mulasztása alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslatokat – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Ajbt. 18. § (2) bekezdése a) pontja alapján hatóság az a közszolgáltatást végző szerv – függetlenül attól, hogy milyen szervezeti formában működik – amely állami vagy önkormányzati feladatot lát el, illetve e feladat ellátásában közreműködik. Az Nftv. 1. § értelmében a törvény célja a felsőoktatás színvonalának emeléséhez, a versenyképes tudás átadásához és megszerzéséhez szükséges feltételrendszer megteremtése, az Alaptörvényben meghatározott keretek között a nemzeti felsőoktatási intézményrendszer működésének biztosítása. Az Nftv. 2. § (2) bekezdése értelmében a *felsőoktatás rendszerének működtetése az állam*, a felsőoktatási intézmény működtetése a *fenntartó* feladata. Az Nftv. 4. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az állam nevében a fenntartói jogokat – ha törvény másként nem rendelkezik – az *oktatásért felelős* miniszter gyakorolja. Az Nftv. 4. § (1) bekezdés b) pontja alapján felsőoktatási intézményt önállóan vagy más jogosulttal együttesen az egyházi jogi személy (a továbbiakban: egyházi fenntartó) is alapíthat. A fentiek alapján az ügy tekintetében az ombudsman vizsgálati jogosultsága valamennyi *felsőoktatási intézmények gyakorlata tekintetében* – az Ajbt. hatásköri szabályai értelmében – *egyértelműen fennáll*.

II. Az érintett alapvető jogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az országgyűlési biztos következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjogkorlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi tesztek.

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság korábbi töretlen gyakorlata alapján ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság a 30/2012. (VI. 27.) AB határozatában kimondta, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése azonosan deklarálja a jogállami klauzulát, tehát az eddig kialakított alkotmánybírósági gyakorlat továbbra is relevánsnak tekintendő. Az Alkotmánybíróság által gyakran hivatkozott tétel, hogy a jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.

Az AB döntéseiben felhívta a figyelmet, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van, a jogállamiság elvéből folyó egyik legfontosabb alapkövetelmény ugyanakkor éppen a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. Egy demokratikus jogállamban, ahhoz, hogy a természetes és jogi személyek életviszonyaikat, működésüket, magatartásukat a jog által előírtakhoz tudják igazítani, az elvárt kötelezettségeiknek eleget tudjanak tenni, szükség van a joganyag és a jogi eljárások stabilitására, a változásokra való felkészüléshez megfelelő idő biztosítására, az egyértelműsége, a követhetősége és érthetősége. A jogbiztonság nem csak az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is.

2. Az Alaptörvény XXIV. cikke immár kinyilvánítja a tisztességes eljáráshoz való jogot. Magyarország Alaptörvénye XXIV. cikkének (1) bekezdése szerint: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.” Ez a cikk az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt megfelelő ügyintézéshez, a „jó közigazgatáshoz” való jog követelményeként fogalmazza meg a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozóan a hatósági ügyek tisztességes intézésének követelményét. Az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során túlmutat az eljárás legalitásán. Az Alaptörvény XXIV. cikkének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését. A jogállamiság és az abból fakadó tisztességes eljárás követelményének nem csak a szabályozási szinten, hanem a jogalkalmazó szervek mindennapi gyakorlatában is folyamatosan érvényesülnie kell.

A közigazgatás törvényessége akkor valósul meg, ha jogilag szabályozott eljárási keretek között működik, a jogkorlátozásra adott felhatalmazást pedig törvényi szinten pontosan kell meghatározni. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá, hogy a kiszámíthatóság és az eljárási garanciák biztosítása szorosan összekapcsolódik az alapjogok védelmével, mintegy kölcsönösen feltételezik egymást. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában kimondta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági

gyakorlatot. A határozatban elvi érveléssel hivatkozott, kimunkált alkotmányos mérce értelmében a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes.

Az Alkotmánybíróság a 36/2013. (XII. 5.) AB határozata rögzíti, hogy a nyilvános mérlegelési szempontok nélküli, úgynevezett erős értelemben vett mérlegelési jogkör közhatalmi (állami) szerveknek való biztosítása nem egyeztethető össze az alkotmányosság követelményeivel. A hatóság fogalmába tágabb értelemben minden jogalkalmazó szerv beletartozik, e cikk általánosan követendő a hatósági ügyekben eljáró közigazgatási szervek számára is. Elvként érvényesül a pártatlan és részrehajlás nélküli ügyintézés, amelynek megvalósítása szoros összefüggésben áll a jogegyenlőség, a diszkrimináció tilalma, valamint az emberi méltóság alkotmányos elveivel. A tisztességes ügyintézés követelménye nem csupán a jogszabályok megtartásával azonos, bár ez mindenképpen szükséges feltétele annak. A jogbiztonság követelménye és a tisztességes eljáráshoz való jog – a közhatalmi tevékenység korlátaiként – önálló alkotmányjogi normaként érvényesülnek: gátját képezik a garanciális szabályok félreértelmezésének, a kiszámíthatatlanság okozta jogsérelmek bekövetkezésének. Sokrétű követelményrendszert foglalnak magukban, amelynek kereteit és alapjait – elsődlegesen a jogalkotásra vonatkozó követelményként – a már idézett alkotmánybírósági esetjog alakította ki, de amelyet – a jogalkalmazás ellenőrzése során – a bírósági és az ombudsmani gyakorlat tölt ki további tartalommal, fejleszt tovább.

Lényeges rámutatni, hogy a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos garanciáknak az ombudsmani gyakorlat alapján a vizsgált közszolgáltatást végző intézmények, így a felsőoktatási intézmények eljárása során is érvényesülnie kell.

3. Az Alaptörvény a *jogorvoslathoz való jogot* az alkotmányos alapjogok között rögzíti. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint *a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében, a más szervhez vagy ugyanazon szervezetten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége*. A jogorvoslathoz való jog tényleges érvényesüléséhez a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis az is szükséges, hogy a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. A jogorvoslathoz való jognak az Alaptörvényben való garantálása a rendes jogorvoslatra vonatkozik. A jogorvoslathoz való jog lényeges tartalma kiterjed *a jogorvoslati lehetőségről vagy annak hiányáról való tájékoztatásra* is. A tájékoztatási kötelezettséget az egyes eljárási kódexek is kiemelik, hangsúlyozva, hogy a jogorvoslatról való tájékoztatás *nem múlhat az egyes hatóságok mérlegelésén, belátásán*. A jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges. Az érintettek tehát minden olyan esetben, amikor azt az adott jogszabály lehetővé teszi, meg kell adni a lehetőséget arra, hogy az általa sérelmezett döntés ellen jogorvoslattal éljen. A jogorvoslati fórumnak ennek megfelelően döntési helyzetben kell lennie. A formális és a jogi szabályozás miatt eleve kilátástalan jogorvoslat nem kielégítő. Lényeges, hogy a közigazgatási eljárásokon kívül eső eljárásokban is eleget kell tenni a jogorvoslati lehetőségekről való tájékoztatásnak. A jogorvoslati lehetőség biztosítása tehát nem formai (jogszabály biztosítja vagy kizárja), hanem tartalmi (ténylegesen biztosítva volt-e) kérdés.

III. Az ügy érdemében

1. A hallgatói juttatások odaítélésére vonatkozó jogi keretek

Vizsgálatom során áttekintettem a releváns normatív háttérrel, amelyet a panaszos hallgató hallgatói jogviszonyának fennállása idején hatályos Nftv., Kr., a Főiskola SZMSZ, valamint HÖK SZMSZ rendelkezései adtak.

Az Nftv. 85/C. §-a szerint a felsőoktatási intézmény a hallgatói juttatásokhoz rendelkezésre álló forrásokat a következő jogcímenek használhatja fel: *teljesítmény alapú ösztöndíj* kifizetésére, mely lehet tanulmányi ösztöndíj, nemzeti felsőoktatási ösztöndíj, intézményi szakmai, tudományos és közéleti ösztöndíj. *Szociális alapú ösztöndíj* kifizetésére, mely lehet rendszeres szociális ösztöndíj, rendkívüli szociális ösztöndíj, a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj intézményi része, a külföldi hallgatók miniszteri ösztöndíja, alaptámogatás, szakmai gyakorlaton való részvétel támogatása. A felsőoktatási intézmények egyéb ösztöndíjak kifizetéséről is dönthetnek az Nftv. alapján.

Az Nftv. 85/E. § (1) bekezdése szerint egy felsőoktatási intézményen belül *a tanulmányi ösztöndíjat és a rendszeres szociális ösztöndíjat* a magyar állami ösztöndíjjal támogatott és a magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgatók részére ugyanolyan arányban kell megállapítani. Az Nftv. 107. § (5) bekezdése szerint a felsőoktatási ösztöndíjak odaítélésének rendjét, mértékét, az ösztöndíjra jogosultak körét, valamint e törvény bevezetésével összefüggésben további átmeneti szabályokat a Kormány határozza meg.

A hallgatói juttatások intézményi felhasználását tehát kormányrendelet szabályozza, amely alapul szolgál az intézményi szabályzatok elkészítéséhez. Az Nftv. felhatalmazása alapján *a Kr. rögzíti az egyes tanulmányi ösztöndíjak igénybevételével kapcsolatos feltételeket*. A Kr. 13. §-a szerint a tanulmányi ösztöndíj egy tanulmányi félév időtartamára adható. Tanulmányi ösztöndíjban a felsőoktatási intézmény államilag támogatott teljes idejű képzésben részt vevő hallgatóinak legfeljebb 50%-a részesülhet oly módon, hogy az egyes hallgatóknak megállapított tanulmányi ösztöndíj havi összegének el kell érnie a hallgatói normatíva öt százalékának megfelelő összeget. A tanulmányi ösztöndíj odaítélésekor – az abban részesülők körének és számának meghatározásakor – *biztosítani kell, hogy az azonos vagy hasonló tanulmányi kötelezettség alapján elért eredmények összemérhetőek és az így megállapított ösztöndíjak azonos mértékűek legyenek*. Felsőoktatási intézménybe első alkalommal beiratkozó hallgató a beiratkozását követő első képzési időszakban tanulmányi ösztöndíjban nem részesülhet.

Az ügy megítélése szempontjából szükséges áttekinteni az egyéni tanulmányi rend vagy *kedvezményes tanulmányi időbeosztásra vonatkozó szabályozást is*.

Az Nftv. 43. § (1) bekezdése alapján a hallgató joga, hogy a jogszabályokban *és az intézményi szabályozásban meghatározottak* szerint teljes körű, pontos és elsősorban a tanulmányi rendszeren keresztül hozzáférhető formában – lehetőség szerint személyre szabott – információt kapjon a tanulmányai megkezdéséhez és folytatásához, *kialakítsa tanulmányi rendjét*, igénybe vegye a felsőoktatási intézményben elérhető képzési lehetőségeket, kapacitásokat; állapotának, személyes adottságainak, fogyatékoságának megfelelő ellátásban részesüljön, továbbá ügyintézési célból az intézménnyel a tanulmányi rendszeren keresztül elsősorban elektronikusan tarthassa a kapcsolatot és – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az intézmény által kiállított dokumentumait elektronikusan, hitelesített formában is megkaphassa és ezeket tetszőleges számban letölthesse a tanulmányi rendszerből.

Mindezek alapján a *felsőoktatási intézmény belső intézményi szabályzatában szükséges rögzíteni az egyéni tanulmányi rend engedélyezésének feltételeit és az erre vonatkozó eljárás részletszabályzatait*. Amennyiben a felsőoktatási intézmény SZMSZ-e (tanulmányi és vizsgaszabályzata) nem biztosítja az egyéni tanulmányi rend igénylésének lehetőségét, akkor azt az intézmény nem köteles engedélyezni a hallgató számára.

Az intézményi szabályozás tekintetében a Főiskola 2020. szeptember 2-től hatályos SZMSZ-e az alábbiakat írja elő a tanulmányi ösztöndíj odaítélése kapcsán. Az SZMSZ II. 47. §-a alapján a hallgatói önkormányzat dönt egyes, a hallgatói követelményrendszerben meghatározott ügyekben, az abban meghatározottak szerint közreműködik a hallgatók tanulmányi ösztöndíj, szociális és más támogatási ügyeinek intézésében.

A hallgatói juttatásokhoz rendelkezésre álló források felhasználásának szabályait az SZMSZ III. C. Alkötet Térítési- és Juttatási Szabályzat 3. §-a rögzíti. A teljesítmény alapú ösztöndíjak közé sorolt *tanulmányi ösztöndíj* kapcsán az SZMSZ előírja, hogy a támogatás kizárólag pénzbeli támogatásként bocsátható a jogosult hallgató rendelkezésére, azt havi rendszerességgel kell a hallgató részére kifizetni. A Főiskola – a tanulmányi félév első hónapjának kivételével – *legkésőbb a tárgy hó 10. napjáig köteles számlavezető pénzügyi intézmény felé intézkedni a juttatások átutalásáról. Az államilag támogatott teljes idejű alapképzésben, egységes, osztatlan képzésben, mesterképzésben, felsőoktatási szakképzésben részt vevő hallgató részesülhet tanulmányi ösztöndíjban.* Tanulmányi ösztöndíj további hallgatói jogviszony esetén az első és a további alapképzési, mesterképzési szakon elért tanulmányi eredmény alapján is megpályázható. A hallgatói juttatásokhoz nyújtott normatív hozzájárulásnál figyelembe vehető hallgatói kört és a figyelembe vehető hallgatói létszám megállapításának módját a jogszabályban meghatározott módon kell megállapítani. A hallgatói juttatásokra fordítandó intézményi keretösszeget a jogszabályban meghatározott keretek között kell felosztani. Az intézményi keretösszeget a jogszabályi rendelkezések figyelembevételével a hallgatói önkormányzat javaslata alapján az Ösztöndíjbizottság félévente osztja el.

A teljesítmény alapú ösztöndíjakra vonatkozó részletszabályokat az SZMSZ C.1. fejezet 16. §-a rögzíti. A tanulmányi ösztöndíj egy tanulmányi félév időtartamára adható. Tanulmányi ösztöndíjban a Főiskola *államilag támogatott teljes idejű képzésben részt vevő hallgatóinak legfeljebb 50%-a részesülhet oly módon, hogy az egyes hallgatóknak megállapított tanulmányi ösztöndíj havi összegének el kell érnie a hallgatói normatíva öt százalékának megfelelő összeget. Elosztásának alapja a hallgatók előző félévi tanulmányi eredménye, más elv a tanulmányi ösztöndíj odaítélésekor nem vehető figyelembe.* A Főiskolára beiratkozó hallgató a beiratkozását követő első képzési időszakban tanulmányi ösztöndíjban nem részesülhet.

A tanulmányi eredmény mértéke a korrigált kreditindex, amelyet a Tanulmányi Hivatal számít ki. Amennyiben az ösztöndíj megállapításakor ez még nem megállapított, a tanulmányi átlagot kell figyelembe venni. A tanulmányi ösztöndíj megállapításakor biztosítani kell, hogy az azonos tanulmányi eredmények alapján megállapított ösztöndíjak is azonos mértékűek legyenek. A tanulmányi ösztöndíj összegére a hallgatói önkormányzat és a Tanulmányi Hivatal tesz javaslatot. A korábban felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytató, más intézményből átvett hallgató részére csak az első Főiskolán lezárt félévét követően folyósítható tanulmányi ösztöndíj. A tanulmányi ösztöndíjak megállapításáról az Ösztöndíjbizottság dönt. A kifizetendő tanulmányi ösztöndíjakról a Tanulmányi Hivatal írásban tájékoztatja a Gazdasági Hivatalt legkésőbb a kifizetés előtt 4 munkanappal.

Az SZMSZ D. 5. § (6) bekezdése alapján az Ösztöndíjbizottság dönt a tanulmányi ösztöndíjak megállapításáról. Az SZMSZ D. 2. § (5) bekezdés szerint bármely eljáró bizottság vagy személy határozata, döntése, tájékoztatása, amennyiben az törvénybe, jogszabályba – különösen az esélyegyenlőségről szóló jogszabályokba – illetve a szabályzatokba ütközik, semmis. *Az egyéni tanulmányi rend kapcsán az SZMSZ B. 47. §-ának értelmező rendelkezése az alábbiakat rögzíti: az egyéni tanulmányi rend a tanulmányokban történő minden olyan eltérés, mely az átlagos ütemű előrehaladás esetére a Főiskola által ajánlott tantervtől eltér.*

A HÖK SZMSZ 13. §-a alapján a HÖK DJB minden szemeszter első hónapjának 15. napjáig beszerzi az előző félévi tanulmányi eredmények alapján tanulmányi ösztöndíjra jogosult hallgatók névsorát; összeállítja a tanulmányi ösztöndíj megállapításának tervezetét a képviselő-testület által elfogadott költségvetés alapján;

Az SZMSZ B. 48. §-a az *egyéni tanulmányi rend kapcsán az alábbiakról rendelkezik. A hallgató kérésére a rektor a szakvezető véleményére tekintettel egyéni tanrendet engedélyezhet. A*

kérelmet a Tanulmányi Hivatalon keresztül a tanév rendjében meghatározott időpontig lehet benyújtani. Egyéni tanrendet a hallgató több alkalommal is kérhet. Az engedély alapján a hallgató a kötelező *foglalkozásokon való részvétel alól teljes/részleges felmentésben részesülhet, vizsgáit a vizsgaidőszakon kívül, de legkésőbb vizsgaidőszak végéig, az oktatási időszakot hamarabb lezárhatja, a tantárgyak követelményeit az előírtnál hamarabb teljesítheti, vagy más hasonló kedvezményben részesülhet.* Egyéni tanrend engedélyezésének indoka: folyamatosan jó tanulmányi eredmény melletti, kiemelkedő, tudományos diákköri eredmény; folyamatosan jó tanulmányi eredmény melletti főiskolai közéleti tevékenység; külföldi ösztöndíj elnyerése; tartós, súlyos betegség; az olimpiai/paralimpiai felkészülés a Magyar Olimpiai Bizottság, a paralimpiai mozgalom javaslata alapján; a Magyar Köztársaság, a magyar nemzet felemelkedése, hírnevének öregbítése érdekében kiemelkedő teljesítmény kifejtése, közfeladat ellátása; folyamatos jó tanulmányi eredmény melletti külföldi munkavégzés.

Az egyéni tanrendről szóló kérelemben fel kell tüntetni a hallgató tanulmányainak tervezett ütemezését, a kért kedvezményeket. A kurzusfelvételre az általános szabályok vonatkoznak, a tantárgyakból az értékelést legkésőbb a vizsgaidőszak utolsó napjáig meg kell szerezni. Egyéni tanrend egy eljárásban legfeljebb egy félévre engedélyezhető. Az egyéni tanrend alapján tanulmányokat folytató hallgatónak is le kell azonban tennie az összes – a szak tantervében – kötelezően előírt vizsgát, teljesítenie kell a képzési és kimeneti követelményben előírt feltételeket, továbbá a félév elején fel kell vennie a kapcsolatot az általa felvett tantárgyak előadóival. Az egyéni tanrend további folytatására vonatkozó kérelem – különös tekintettel a feltételek megszűnésére, a kedvezményre való méltatlanságra – elutasítható.

Az SZMSZ B. 29. § (9) bekezdése szerint, ha a hallgató az engedélyezett párhuzamos képzés vagy áthallgatás következtében a kötelező foglalkozásokon nem tud részt venni, egyéni tanrendet kérhet. Az SZMSZ D. 5. §-a alapján egyéni tanrend engedélyezéséről a rektor dönt.

A tanulmányi kötelezettségek teljesítése kapcsán az SZMSZ B. 18. §-a az alábbiak szerint rendelkezik. A Főiskolán tanulmányokat a felvételi döntéstől függően *teljes idejű képzésben nappali képzés munkarendje szerint vagy duális képzésként, részidős képzésben levelező képzés munkarendje szerint lehet folytatni.* A nappali képzés munkarendje szerinti képzést heti öt naptól álló tanítási hét keretében, a munkanapokon kell megszervezni. Ez alól kivételt képezhetnek az egész napos tréningek, melyek esetében a képzésre a heti pihenőnapon is sor kerülhet. Kivételes esetben a nappali képzés munkarendje szerinti képzés tanórája is lehet a heti pihenőnapon. Levelező képzés munkarendje szerinti képzésben – a hallgatókkal kötött eltérő megállapodás hiányában – legfeljebb kéthetenként munkanapokon vagy a heti pihenőnapon kerülhet sor. Tagozatváltásról a Tanulmányi Bizottság dönt. A döntésnek tartalmaznia kell a képzés finanszírozási formájáról szóló döntést is.

2. A tanulmányi ösztöndíj odaítélésének intézményi gyakorlata tekintetében

A vonatkozó jogi szabályozást és a belső intézményi szabályozást áttekintve megállapítható, hogy a tanulmányi ösztöndíj teljesítmény alapú ösztöndíj melynek odaítélése kapcsán kizárólag az alábbi feltételek támaszthatók: A felsőoktatási intézmény államilag támogatott teljes idejű képzésben részt vevő hallgatóinak legfeljebb 50%-a részesülhet tanulmányi ösztöndíjban oly módon, hogy az egyes hallgatóknak megállapított tanulmányi ösztöndíj havi összegének el kell érnie a hallgatói normatíva öt százalékának megfelelő összeget. *A tanulmányi ösztöndíj elosztásának alapja a hallgatók előző félévi tanulmányi eredménye, más elv a tanulmányi ösztöndíj odaítélésekor nem vehető figyelembe.*

Csak az a hallgató részesülhet *tanulmányi ösztöndíjban, aki államilag támogatott, teljes idejű képzésben vesz részt,* tehát a költségtérítéses/önköltséges, levelezős hallgatók nem jogosultak az ösztöndíjra. *Az SZMSZ D. 5. §-a alapján a nappali képzés teljes idejű képzésnek minősül.* A tanulmányi ösztöndíjat nem szükséges megpályázni, elnyerése esetén egy tanulmányi féléven keresztül részesül benne a hallgató. A képzésben részt vevő hallgatók legfeljebb 50%-a részesülhet

az ösztöndíjban, s az összehasonlíthatóság érdekében „homogén” hallgatói csoportokként állapítja meg az ösztöndíj összegét a felsőoktatási intézmény.

A fentiekből következően tehát *semmilyen további feltétel nem támasztható a hallgatóval szemben tanulmányi ösztöndíj odaítélése kapcsán, nincsen jelentősége annak, hogy a hallgató dolgozik-e, van-e egyéb jövedelme.* Az egyéni tanulmányi rend vagy munkarend egyfajta kedvezmény, mellyel – engedély alapján – a hallgató a kötelező foglalkozásokon való részvétel alól teljes/részleges felmentésben vagy más hasonló kedvezményben részesülhet. Az egyéni tanrend engedélyezésének indoka a vonatkozó szabályozás alapján a folyamatosan jó tanulmányi eredmény melletti, kiemelkedő, tudományos diákköri eredmény, főiskolai közéleti tevékenység, külföldi munkavégzés vagy külföldi ösztöndíj elnyerése, tartós, súlyos betegség, az olimpiai vagy paralimpiai felkészülés, vagy a magyar nemzet felemelkedése és hírnevének öregbítése érdekében kiemelkedő teljesítmény kifejtése, illetve közfeladat ellátása, párhuzamos képzés végzése, vagy áthallgatás.

Összegezve a fentieket a tanulmányi ösztöndíj odaítélésének egyedüli szempontja, hogy a hallgató *államilag támogatott teljes idejű képzésben vegyen részt, emellett a hallgató tanulmányi teljesítménye vehető figyelembe.* A tanulmányi ösztöndíj odaítélését az egyéni munkarend, tanulmányi rend, mint egyfajta kedvezményre való jogosultság *nem zárja ki, nem befolyásolja.* Az *egyéni tanulmányi rendet folytató hallgatók egy része – a fenti szabályozás alapján – éppen a folyamatosan jó tanulmányi eredményű hallgatók csoportja, ahogyan a tanulmányi ösztöndíjra jogosult hallgatói kör is a jó tanulmányi eredményű hallgatói csoport.*

A tanulmányi ösztöndíj és a szociális ösztöndíj két teljesen más, célját tekintve egymástól jól elkülönülő jogintézmény. A *tanulmányi ösztöndíj* a felsőoktatásban világában a tanulmányi teljesítmény alapján jár és általában arra ösztönzi a hallgatókat, hogy minél jobb tanulmányi eredményt érjenek el, a *szociális ösztöndíj* ezzel szemben általában az anyagi nehézséggel küzdő, hátrányos helyzetű hallgatók számára nyújt segítséget a tanulmányokkal összefüggő és egyéb költségek (megélhetés, lakhatás, utazás) fedezése céljából és a jogosultság általában nagyban függ a hallgatók szociális körülményeitől, anyagi helyzetétől.

A tanulmányi ösztöndíj elosztási elveit az intézményi hallgatói térítési és juttatási szabályzat tartalmazza. Az elosztás elvei nem azonosak az egyes felsőoktatási intézményekben, ezért az ösztöndíjak mértékei is eltérőek. *Az ösztöndíj összegek a felsőoktatási intézményeken belül is eltérőek az egyes karok között, mely több tényező együtthatása miatt alakulhat ki.* Az ösztöndíj összege függ ugyanis az államilag támogatott hallgatók számától, a hallgató által felvett kredittől, illetve a hallgatóval azonos csoportban lévő hallgatók teljesítményétől is.

A fentiekkel összefüggésben szükséges kitérni a tanulmányi ösztöndíj odaítélésével kapcsolatos *intézményi tájékoztatás tartalmára*, a hallgató tanulmányai alatt ugyanis többször fordult tájékoztatásért a tanulmányi ösztöndíjak odaítélésével kapcsolatban. A DJB elnöke panaszosnak írt tájékoztató leveleiből kitérni, hogy a tanulmányi ösztöndíj automatikusan jár, azt igényelni nem kell, azonban azt az elnök tájékoztatása szerint *csak a „normál” tanrendben tanulók kaphatják meg.* A panaszos ezt követően ismét emailben fordult a DJB elnökéhez, valamint az intézmény főtitkárához, melyre a fenti tartalommal megegyező elutasító választ kapott. A főtitkár 2021. január 11-én a jogszabályi rendelkezéseken és az SZMSZ szabályain túl arról tájékoztatta, hogy a HÖK a Főiskola hallgatóinak kérésére vezette be az egyéni tanrend lehetőségét, mert sok *nappali tagozatos hallgató szeretett volna tanulmányai mellett munkát vállalni, úgy, hogy nappali tagozatos státuszát ne veszítse el.* E nappali tagozatos hallgatók azonban rendelkeztek munkajövedelemmel, amely a válasz szerint *„ellentmond a jogalkotónak azon számdékával, hogy csak azok a nappali tagozatos hallgatók kapjanak ösztöndíjat, akiknek nincs más jövedelmük.”* A főtitkár arról tájékoztatta a panaszost, hogy mivel ő is ezen kategóriába esik, vagyis rendelkezik jövedelemmel, ez *„kizárja azt, hogy adómentes ösztöndíjhoz jusson.”* A HÖK és az Ösztöndíjbizottság az ösztöndíjkeretet pedig azon hallgatók között osztja szét, *„akik valódi nappalisként nem rendelkeznek jövedelemmel, ennek megfelelően jogosultak a jogszabályban előírtakra.”*

A fenti intézményi tájékoztatás alapján álláspontom szerint a Főiskola a tanulmányi és szociális ösztöndíj jogintézményét, az azokhoz kötődő jogosultsági feltételeket összemossa, melyet alátámaszt a HÖK elnöke, valamint a főtitkár tájékoztató levelének tartalma is. E szerint a HÖK elnöke arról tájékoztatta a panaszost, hogy „az egyéni tanrend miatt nem jogosult tanulmányi, illetve szociális ösztöndíjra.” Az elnök szerint, ha „teljesen nappali és állami finanszírozott lenne a hallgató, csak abban az esetben járna” a tanulmányi ösztöndíj, a főtitkár úgy véli, hogy a jogalkotó szándéka az, hogy csak azok a nappali tagozatos hallgatók kapjanak ösztöndíjat, akiknek nincs más jövedelmük.

A vonatkozó jogi szabályozás és a belső intézményi szabályozás alapján azonban egyéni körülmények – munkaviszony megléte, jövedelem, lakhatási körülmények, egyéb szociális körülmények – figyelembevételére pusztán a szociális ösztöndíj esetén van lehetőség, *a tanulmányi ösztöndíj odaítélése azonban nem függ semmilyen személyes, szociális körülménytől, kizárólag a hallgató tanulmányi eredményétől.* A Főiskola által a tanulmányi ösztöndíj odaítélése feltételül támasztott ún. „normál tanrend” fogalma pedig a vonatkozó jogi szabályozás tükrében nem értelmezhető fogalom, ilyen feltételt a jogszabályok nem támasztanak a tanulmányi ösztöndíj odaítélése kapcsán.

A felsőoktatási intézmények különböző munkarendben (nappali, levelező, esti) időbeosztásban folytathatják képzéseiket. Az egyes munkarendek közötti eltérés a tanórák számában, illetve a képzés heti beosztásában van. A leendő hallgatónak a jelentkezéskor választania kell, hogy mely munkarend szerinti képzésre jelentkezik. *Az, hogy a hallgató milyen munkarend szerinti képzésben vesz részt, az adott képzéshez kapcsolódó hallgatói juttatások szempontjából lényeges, így például a tanulmányi ösztöndíjban a nappali képzésben résztvevő hallgatók részesülhetnek. Az egyéni tanulmányi rend azonban nem a képzés munkarendjének minősül, az egyfajta hallgatónak juttatott kedvezmény, vagyis a tanulmányi ösztöndíj elosztása szempontjából a jogi szabályozás alapján nincs relevanciája.*

A vizsgált ügyben tehát a Főiskola a panaszos tanulmányi ösztöndíj iránti kérelmét nem a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján és a saját belső intézményi szabályozásának megfelelően bírálta el, hanem azt egy, a jogalkotó feltételezett célkitűzésére utalva, nem létező, kizáró feltételt támasztó jogszabályi rendelkezésre hivatkozva utasította el.

Mindezek alapján megállapítom, hogy a Főiskola azon döntése, amelyben a tanulmányi ösztöndíj odaítélése kapcsán a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseken túlmutató feltételt szabott a jogbiztonság követelményébe ütközött és a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogával összefüggő visszásságot okozott.

3. A hallgató jogorvoslati kérelme elbírálása tekintetében

A panaszos hallgatói jogviszonya alatt többször kért tájékoztatást a Főiskola ügyintézőjétől, a HÖK elnökétől, valamint a Főiskola főtitkárától a tanulmányi ösztöndíj odaítélése kapcsán, melyekre rendre elutasító választ kapott. Tanulmányait végül 2022. június 13-án abszolutóriummal zárta, majd ezt követően – időközben az Oktatási Hivatal, illetve jogi képviselő álláspontját is kikérve, azok nyomán – jogorvoslati kérelmet nyújtott be 2022. június 21-én az online kérvénykezelő rendszerben. Az elmaradt tanulmányi ösztöndíjak odaítélése kapcsán kérte a tanulmányi ösztöndíj visszamenőleges, több félévre történő kiutalását. E kérelmére az SZMSZ-ben szereplő válaszadási határidő leteltével sem kapott választ, ezért a válaszadás elmulasztása miatt újabb jogorvoslati kérelmet nyújtott be 2022. augusztus 15-én. 2022. augusztus 16-án elektronikus úton kapott választ a Főiskola főtitkárától, aki kifejtette, hogy mivel a panaszos hallgatói jogviszonya az abszolutórium napján, azaz 2022 június 13-án megszűnt, kérvényét jogviszony hiányában nem tudja értelmezni. A panaszos 2022. augusztus 19-én főtitkári tájékoztatásra válaszul írásban jelezte, hogy kérvénye beadásának napján még hallgatói jogviszonnyal rendelkezett, e levelére választ azonban már nem kapott.

Az Nftv. 57. § (1) bekezdése szerint jogainak megsértése esetén a hallgató jogorvoslati kérelmet terjeszthet elő, melyet a felsőoktatási intézmény az Nftv. által meghatározottak szerint köteles elbírálni. Az Nftv. 57. § (2) bekezdése szerint a felsőoktatási intézmény a hallgatóval kapcsolatos döntéseit – e törvényben, kormányrendeletben és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott esetben, valamint, ha a hallgató kéri – írásban közli a hallgatóval. Az Nftv. 57. § (3) bekezdése alapján a hallgató a felsőoktatási intézmény döntése, intézkedése, azok elmulasztása ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést.

A fenti szabályozás érvényesülését a hallgató hallgatói jogviszonya fennállásával összefüggésben szükséges vizsgálni. Az SZMSZ B. 17. § (1) bekezdése a hallgatói jogviszony megszűnésével összefüggésben rögzíti, hogy *megszűnik a hallgatói jogviszony a képzési ciklus abszolutoriumának kiállítását követő, első záróvizsga-időszak utolsó napján*, ha a hallgatónak nincs a Főiskolán másik szakos tanulmánya folyamatban. A panaszos által csatolt dokumentumokból megállapítható, hogy az intézmény honlapján szereplő tájékoztatás szerint a 2021/2022-es tanév 2. félévében a záróvizsga időszak *utolsó napja június 24.,¹ a jogorvoslati kérelmét pedig 2022. június 21-én nyújtotta be*. A hallgató jogorvoslati kérelme benyújtásának napján, 2022. június 21 -én tehát a panaszos hallgatói jogviszonya fennállt.

Mindezek alapján megállapítom, hogy a hallgató jogorvoslati kérelmének a Főiskola által történt elutasítása azon indokolással, miszerint a panaszos hallgatói jogviszonnyal a kérelem beadásakor már nem rendelkezett, a hallgató tisztességes eljáráshoz való jogával, valamint a jogorvoslathoz való jogával összefüggő visszásságot okozott.

Mindezzel összefüggésben rá kívánok mutatni arra is, hogy az Nftv. 58. § (3) bekezdése c) pontja azt is rögzíti, hogy *a jogorvoslat jogát szabályozó, fent ismertetett Nftv. 57. §-ban foglalt rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell az időközben megszűnt hallgatói jogviszonnyal rendelkező hallgatót érintő döntésekre, illetve mulasztásokra is*. A hallgató jogai megsértése esetén többek között jogorvoslati kérelmet terjeszthet elő, melyet a felsőoktatási intézmény az Nftv.-ben meghatározottak szerint köteles elbírálni. Az Nftv. 58. § (3) bekezdés c) pontja tehát külön nevesíti, hogy *mely szabályt kell alkalmazni az időközben megszűnt hallgatói jogviszonnyal rendelkező hallgatót érintő döntésekre, illetve mulasztásokra*.

Azok a hallgatók tehát, akik az adott felsőoktatási intézményben már záróvizsgát tettek és erre tekintettel *hallgatói jogviszonyuk megszűnt, de tanulmányi ösztöndíj odaitélésének elmaradása okán – vagy bármilyen egyéb ok miatt – jogorvoslati kérelemmel éltek, az Nftv. szabályai értelmében jogszerűen fordulhatnak volt felsőoktatási intézményükhöz*. E kérelmet pedig a felsőoktatási intézménynek annak tartalma szerint, érdemben kell elbírálnia, és nem hivatkozhat arra, hogy a kérelmező hallgató hallgatói jogviszonya időközben megszűnt.

Mindezek alapján megállapítom, hogy a Főiskola egyedi ügyben követett gyakorlata a jogbiztonság követelményébe ütközik, valamint a panaszos tisztességes eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogával összefüggő visszásságot okozott.

---

¹ 2021/2022. tanév II. félévének időbeosztása:

Beiratkozás és tantárgyfelvétel a Neptun Tanulmányi Rendszeren keresztül: 2022. január 17. – január 28.
Pótbeiratkozás és pótárgyfelvétel: 2022. január 31. – február 4. (különeljárás díj ellenében, amely 2.000 Ft tantárgyanként) 2022. február 7. - 11. (különeljárás díj ellenében, amely 2.000 Ft kreditenként)
Ünnepnapok: 2022. március 15., április 15., április 18., június 6. Tavaszi szünet (csak nappali tagozaton): 2022. április 19. – 22. Szorgalmi időszak: 2022. január 31. – május 14. Vizsgaidőszak: 2022. május 16. – június 17. Pótvizsgaidőszak: 2022. június 20. – 24. Záróvizsga-időszak: 2022. június 20. – 24. Diplomaosztó ünnepség: 2022. július 8.

4. A tájékoztatáshoz való jog érvényesülésével összefüggésben

A hallgató tanulmányai alatt csak az utolsó félévben nyújtott be az elmaradt tanulmányi ösztöndíj kiutalása kapcsán jogorvoslati kérelmet, mivel állítása szerint nem volt olyan határidő, amelyhez a jogorvoslati kérelem benyújtása kapcsán igazodni tudott volna. Az akkor hatályos belső szabályozás alapján az ösztöndíjak kifizetésének pontos határidejéről tájékoztatást nem talált, állítása szerint az intézmény honlapján az ösztöndíjak megállapításához szükséges tanulmányi átlaggal kapcsolatos tájékoztató sem volt fellelhető, így az ösztöndíj kiutalása elmaradásának észlelése a jogorvoslati jog érvényesülése szempontjából nem egyértelmű számukra.

E kérdések kapcsán szükségesnek tartom felhívni a figyelmet arra, hogy a tájékoztatáshoz való jog érvényesülése garanciális jelentőségű a hallgatókat megillető jogok gyakorlása szempontjából, így a hallgatók jogorvoslati jogának érvényesülése tekintetében is. A teljes körű intézményi tájékoztatásnak komoly jelentősége van, ugyanis a tájékoztatáshoz való jog korlátozott érvényesülése különösen a tanulmányi ösztöndíjak odaítélése során lehet kirívóan sérelmes, hiszen az anyagi következménnyel járhat a hallgatóra nézve.

A Főiskola tekintetében a hallgatói juttatásokhoz rendelkezésre álló források felhasználásának szabályait az SZMSZ III. C. Alkötet Térítési- és Juttatási Szabályzat 3. §-a rögzíti. A teljesítmény alapú ösztöndíjak közé sorolt tanulmányi ösztöndíj kapcsán az SZMSZ előírja, hogy a támogatás kizárólag pénzbeli támogatásként bocsátható a jogosult hallgató rendelkezésére, azt havi rendszerességgel kell a hallgató részére kifizetni. A Főiskola – a tanulmányi félév első hónapjának kivételével – *legkésőbb a tárgyható 10. napjáig köteles számlavezető pénzügyi intézmény felé intézkedni a juttatások átutalásáról.* Az SZMSZ 16. § (9) bekezdése szerint a kifizetendő tanulmányi ösztöndíjakról a Tanulmányi Hivatal írásban tájékoztatja a Gazdasági Hivatalt *legkésőbb a kifizetés előtt 4 munkanappal.* A HÖK SZMSZ 13. §-a szerint minden szemeszter *első hónapjának 15. napjáig beszerzi az előző félévi tanulmányi eredmények alapján a tanulmányi ösztöndíjra jogosult hallgatók névsorát.* A félévre fizetendő tanulmányi ösztöndíjhoz a kreditindexet vagy súlyozott tanulmányi átlagot, illetve a tanulmányi átlageredményt a *Tanulmányi Hivatal számolja, ellenőrzi, rögzíti.* A számításokat szeptember 25-ig, illetve február 25-ig kell elvégezni.

Így a fentiek alapján mivel az SZMSZ III. C. 3. §-a szerint a Főiskola a tárgyható 10. napjáig köteles számlavezető pénzügyi intézmény felé intézkedni a juttatások átutalásáról, a jogorvoslati kérelmek benyújtása szempontjából ez a határidő az irányadó.

A tájékoztatással kapcsolatos hallgatói jogosultságról az Nftv. 43. § (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik. Az Nftv. 43. § (1) bekezdése alapján a hallgató joga, hogy a jogszabályokban és az intézményi szabályozásban meghatározottak szerint teljes körű, pontos és elsősorban a tanulmányi rendszeren keresztül hozzáférhető formában – lehetőség szerint személyre szabott – *információt kapjon* a tanulmányai megkezdéséhez és folytatásához, kialakítsa tanulmányi rendjét, igénybe vegye a felsőoktatási intézményben elérhető képzési lehetőségeket, kapacitásokat; állapotának, személyes adottságainak, fogyatékosságának megfelelő ellátásban részesüljön, ügyintézési célból az intézménnyel a tanulmányi rendszeren keresztül elsősorban elektronikusan tarthassa a kapcsolatot és – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az intézmény által kiállított dokumentumait elektronikusan, hitelesített formában is megkaphassa és ezeket tetszőleges számban letölthesse a tanulmányi rendszerből.

E rendelkezés tehát nem rögzíti a felsőoktatási intézmények számára a tájékoztatás nyújtásának pontos módját, a tájékoztatás rendjét, így az intézmények szervezeti autonómiájuk keretében maguk alakíthatják ki ezeket. A felsőoktatási intézmény részéről kötelezettséget keletkeztet a tájékoztatáshoz való jog biztosítása, a hallgató ugyanakkor nem hivatkozhat arra, hogy nem volt tudomása egy adott körülményről, ha arról tájékozódhatott volna.

A Főiskola honlapján fellelhető tájékoztatók² áttekintését követően nem lelhető fel arról információ, hogy *milyen összegű tanulmányi ösztöndíjakat ítélnék oda az egyes félévekben, emellett a tanulmányi ösztöndíjban részesüléshez szükséges egyes tanulmányi küszöbátlagokról hivatalos tájékoztatás szintén nem érhető el a Főiskola weboldalán.*

Az ösztöndíjak odaítélésével kapcsolatban a honlapon az SZMSZ-ben meghatározott, fent ismertetett rendelkezéseken túl egyéb tájékoztató ugyancsak nem lelhető fel. *Az ösztöndíjban részesülők száma, a tanulmányi ösztöndíjhoz szükséges minimális ösztöndíj-átlag és a minimális ösztöndíj összege, legmagasabb ösztöndíj-átlag és az ahhoz kapcsolódó ösztöndíj összegre vonatkozó tájékoztatás, sem az intézmény zárt hallgatói online felületére mutató link nem található. A rektor megkeresésemre adott válaszában nem tért ki a tanulmányi ösztöndíj odaítélése kapcsán a vonatkozó intézményi szabályozás – akár zárt hallgatói felületen való – elérhetőségére sem. A Főiskola weboldalán – a 2019/2020-2021/2022. tanévekre vonatkozóan – megállapított tanulmányi ösztöndíj elnyeréséhez szükséges tanulmányi eredmény kapcsán nem lelhető fel elérhető információ, a rektor megkeresésemre a válaszadást e tekintetben elmulasztotta. Mindezek alapján a panaszos tanulmányi ösztöndíj jogosultsága megállapítása, az ezzel összefüggő tájékoztatás tekintetében konkrét megállapítást tenni nem állt módomban.*

A hallgató tanulmányi teljesítménye kapcsán közölt információkat összevetve ugyanakkor a panaszos által csatolt, a *Felsőoktatási Információs Rendszer (www.felvi.hu) weboldalán található adatokkal,*³ a panaszos által megjelölt – diplomamelléklet alapján közölt – átlaga⁴ tanulmányai 5 félévében magasabb volt a tanulmányi ösztöndíjhoz a Főiskolán szükséges átlagnál.

Mindezek alapján megállapítom, hogy a Főiskola részéről a hallgatói jogok és kötelezettségek tekintetében irányadó intézményi dokumentumok átlátható, illetve teljes körű elérhetősége biztosításának elmaradása önmagában alkalmas arra, hogy a panaszos és más hallgatók tisztességes eljáráshoz való jogával összefüggő visszásságot okozzon.

A tanulmányi ösztöndíjak elosztásához kapcsolódó információ hiánya – ti. a küszöbátlag, az ösztöndíj összege – a hallgatók jogorvoslathoz való jogának érvényesülését is korlátozza, hiszen megfelelő információ hiányában a hallgatók saját jogosultságuk tekintetében nem tudnak tájékozódni, információ hiányában pedig nem élnek jogorvoslati jogukkal. Mindezt alátámasztja a rektor azon válasza is, mely szerint a Főiskola által kialakított ösztöndíjrendszert érintően 2019-2022. közötti években nem terjesztettek elő a hallgatók „*semmiféle*” kifogást.

A Főiskola rektorát megkeresésemben arra kértem, hogy válaszában térjen ki *a konkrét ügy kapcsán a tanulmányi ösztöndíj elutasításának indokaira, részletes körülményeire, különös tekintettel arra, hogy a tanulmányi ösztöndíj az Nftv. alapján teljesítmény alapú ösztöndíj, és a Főiskola SZMSZ-ében meghatározottak szerint az elosztásának alapja a hallgatók előző félévi tanulmányi eredménye, más elv a tanulmányi ösztöndíj odaítélésekor nem vehető figyelembe.*

Kértem tájékoztatását továbbá, hogy kapnak-e az egyéni tanulmányi rend alapján tanuló hallgatók tanulmányi ösztöndíjat az intézményben, nyújtottak-e be jogorvoslati kérelmet a tanulmányi ösztöndíj odaítélése kapcsán a vizsgált időszakban, ha igen hányan és azokat az intézmény milyen módon bírálta el. A tanulmányi ösztöndíjat érintő intézményi tájékoztatás kapcsán tájékoztatást kértem a tanulmányi ösztöndíj odaítélésének feltételeire, folyósítására, a jogorvoslati lehetőségekre, az eljárási határidőkre vonatkozó intézményi szabályozásról, a hallgatóknak nyújtott tájékoztatás tartalmáról, arról, hogy az, hol érhető el a hallgatók számára.

A rektor megkeresésemre adott válaszában nem tért ki az ügy körülményeire, pusztán utalt arra, hogy *„a hallgató tájékoztatást kapott, hogy milyen jogszabályok és milyen körülmények figyelembevételével mellett került elutasításra az ösztöndíj kérelme”*. Indokolást a konkrét ügy kapcsán

² A Főiskola honlapján a szabályzatok, így az alapdokumentumok, a Szervezeti és Működési Szabályzat, illetve a gazdasági szabályzatok, valamint az elnöki, a rektori, a kancellári utasítások és körlevelek érhetőek el.

³ A FIR rendszer táblázatos formában, féléves lebontásban szereplő tájékoztató adatai szerint a 2019/2020-as tanév őszi félévétől a 2021/22-es tanév tavaszi félévéig bezárólag a Főiskola által közölt összegadatok alapján félévente 29.000 Ft volt a tanulmányi ösztöndíj és minden egyes félévben 4,00-s átlagot kellett hozzá elérni.

⁴ 2019/20/1: 3,8; 2019/20/2: 4,87; 2020/21/1: 5; 2020/21/2: 4,83; 2021/22/1: 4,74; 2021/22/2: 4,53.

nem közölt, álláspontját a tanulmányi ösztöndíj elosztásának elve kapcsán nem fejtette ki, a feltett kérdésekre vonatkozóan a teljeskörű válaszadást elmulasztotta.

Tekintettel arra, hogy a Főiskola rektora fenti kérésnek csak részben tett eleget, így a hiányos válaszadással összefüggésben fontos rámutatnom az Ajbt. 25. § (1) bekezdésében foglaltakra. Eszerint az ombudsmani vizsgálat lefolytatása, illetve a vizsgálat megtervezése érdekében a vizsgált hatóság, a vizsgált hatóság vezetője, a vizsgált hatóság felügyeleti szervének vezetője, a kért vizsgálat lefolytatására jogszabály által egyébként feljogosított szerv vezetője, valamint a vizsgált hatóság munkatársa az Ajbt. 21. § (1) bekezdésében meghatározott esetekben az alapvető jogok biztosával együttműködik. Az Ajbt. 25. § (2) bekezdése alapján a vizsgált hatóság az együttműködéssel kapcsolatos kötelezettségét megalapozott indok nélkül nem vagy késedelmesen teljesíti, az alapvető jogok biztos a e tényt jelentésében rögzíti, és azt az éves beszámolójában külön kiemeli.

A hiányos rektori válasz következtében nem rendelkezem érdemi és hiteles információval arról, hogy a Főiskola visszásságot okozó gyakorlata hány hallgatót érintett. Mindezek alapján a jövőre nézve felhívom a Főiskola rektorának figyelmét a teljes körű tájékoztatás, az együttműködési kötelezettség teljesítésének jelentőségére.

A panaszos Főiskola ügyintézőjével folytatott levelezése alapján ugyanakkor – mely szerint az ügyintéző arról tájékoztatta a hallgatót, hogy „az előző években sem kaptak az egyéni tanrendes hallgatók tanulmányi ösztöndíjat” – nem zárható ki, hogy a Főiskola a panaszos ügyével megegyező indokok alapján nem részesítette tanulmányi ösztöndíjban több féléven keresztül az egyéni tanulmányi rend alapján tanulóit folytató hallgatókat.

Intézkedésem

A jelentésben feltárt, alapjoggal összefüggő visszásság orvoslása és jövőbeni bekövetkezésének megelőzése érdekében az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján *felkérem* a Wesley János Lelkészképző Főiskola rektorát, hogy

- 1) gondoskodjon a tanulmányi ösztöndíjak jogszabályi rendelkezéseken, és az intézményi szabályozáson alapuló elosztásáról, az átlátható intézményi tájékoztatás biztosításáról;
- 2) gondoskodjon a panaszos hallgató tanulmányi ösztöndíjra való jogosultságának felülvizsgálatáról, illetve – jogosultsága megállapítása esetén – az elmaradt tanulmányi ösztöndíjak visszamenőleges kiutalásáról.

Budapest, 2024. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos